

Etiske perspektiver på Patientinddragelse og den lægelige videreuddannelse

Anne-Marie Gerdes
Professor, overlæge
RH og KU
Fhv. formand for Etisk Råd

- Uddannet læge 1984
- PhD medicinsk genetik 1993
- Speciallæge klinisk genetik 2000
- Professor i genetik, arvelige kræftsygdomme 2006, 2015
- Arbejdet på OUH, RH, Newcastle
- Klinikchef indtil 2021
- Etisk Råd 2016-2022
- NVK 2022

**DET
ETISKE
RÅD**

- Dannelsesrejse
- Debatkultur med højt til loftet
- Respekt for hinanden og forskellige meninger
- Intet krav om konsensus – både flertallets og mindretallets holdninger præsenteres
- Diskussionskultur, hvor hensigten er at opnå kvalificeret stillingtagen
- Nysgerrighed, bliver klogere under processen
- Ingen beslutninger baseret på mavefornemmelser men fokus på argumenter, ikke holdninger
- Turde forholde sig til svære etiske dilemmaer, hvor der ikke er enkle løsninger

Udvikling gennem tiden

Paternalistisk/autoritær tilgang

Selvbestemmelse/autonomi, eget valg/ansvar – autonom ensomhed

Patientinddragelse, dialog, fælles beslutningstagen, beslutningsstøtteværktøj

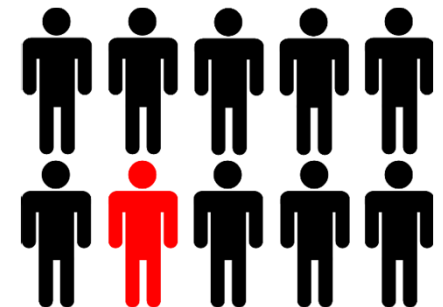
Fælles beslutningstagen – bærende værdier

- Respekt for patienten, tillid
- Helhedssyn på patienten, ikke-fragmenteret tilgang
- Mod til at spørge/lytte til patienten og rumme magtesløsheden/afmagt
- Turde anvende egne værdier og stadig agere professionelt
- Dialog fremfor information
- Støtte patienten i de valg, hun/han træffer
- Blød paternalisme, empati, omsorg

Hvad er udfordringerne?

Vi er rigtig gode langt de fleste steder, dybt engagerede ansatte

- Patienter er ikke ens
  - Ressourcer, psykiske/mentale tilstand, sociale forhold
  - Mange er i krise, kan ikke træffe beslutninger, krævende adfærd
  - Pårørende, støtte
- Lige behandling kræver uens tilgang
- Hvordan gøres det uden at skabe
  - Uretfærdighed
  - Mindre tillid
  - Krænke patientens selvbestemmelse

Organisatoriske udfordringer

- Standard retningslinjer tager ikke højde for alt
- Produktions tankegang
- Tænker mere omkostninger end omsorg
- Højt specialiseret hospitalsvæsen, mange overgange, hurtige forløb
- Personalemangel, mangel på tid/ressourcer

Faglige udfordringer

- Kunne rumme og vise usikkerhed, magtesløshed
- Ændret magtbalance
- Udfordret faglig identitet
- Arbejdskultur – uddannelse

Hvordan kommer vi videre?

- Trygge arbejdsforhold, gode kollegaer
- Opbakning fra ledelsen, prioritering, kultur
- Supervision, debriefing etc.
- Empati og etik prioriteres, ikke kun kommunikation
- Dialog
- Balance ml respekt for patientens valg/fravalg og egen faglighed
- Beslutningsstøtteværktøj
- Ærlighed
- Tillid
- Relationer

AFVEJ EN | DA

Malou Reymann, Danmark, 2015

47 min. | DK/Kort fiktion

Marie, som er kræftlæge, forsøger at bevare en balance mellem sit krævende arbejde og sit familieliv med mand og børn derhjemme.

Omsorg i sundhedsvæsenet

Det Ethiske Råd har 7 budskaber:

1. Omsorg er ledelsens ansvar
2. Omsorg tager udgangspunkt i patienten som menneske
3. Omsorg er en del af behandlingen
4. Omsorg er vanskelig at måle og standardisere
5. Nærvær og tid er væsentlig for omsorg
6. Udøvelsen af omsorg er krævende
7. Der værnes om omsorg gennem uddannelse

Tak fordi I lyttede

Spørgsmål?